

HAN
geelt je de
ruimte

Lectoraten Educatie

Lectoraten Educatie

*Met acht lectoraten en een geïntegreerde benadering van opleiden, onderzoeken, ontwikkelen, trainen en adviseren wil de Faculteit Educatie van de HAN zich profileren als Expertisecentrum voor Onderwijs en Opleiden. De lectoraten zijn hierin de inhoudelijke motor. In deze folder presenteren onze lectoren zich aan u door te vertellen wat ze intern en extern willen bereiken. Het gezamenlijke onderzoeksprogramma hebben we de titel gegeven: **Kwaliteit van leren**. Meer informatie over de lectoraten vindt u op www.han.nl*

*Beoordelen in
vraaggestuurd leren*

Dominique Sluijsmans

WAT WIL IK INTERN BEREIKEN

In een tijd waarin vraaggestuurd en een leven lang leren de boventoon zullen gaan voeren is het essentieel dat ook de wijze van beoordelen daarop aansluit. Omdat er steeds meer sprake is van individuele leertrajecten zullen leren, instructie en beoordelen volledig op elkaar moeten zijn afgestemd. Helaas passen huidige beoordelingsmethoden vaak nog niet bij vraaggestuurd leren. En juist daar ligt de uitdaging voor dit lectoraat! Vanuit mijn enthousiasme voor het thema beoordelen kijk ik ernaar uit om de komende vier jaar samen met lerenden, opleiders en het werkveld beoordelingsmethoden dusdanig te ontwerpen dat deze methoden het leren ondersteunen en stimuleren. Ik zie daarbij een belangrijke rol voor de lerenden weggelegd, door hen actief te betrekken in het ontwerp, de ontwikkeling en de uitvoering van beoordelingsmethoden. Verder hoop ik lerenden en opleiders te inspireren om in de dagelijkse onderwijspraktijk de meerwaarde van beoordelen voor het leren te onderzoeken en hierover regelmatig te rapporteren in vaktijdschriften.

WAT WIL IK EXTERN BEREIKEN

Mijn doel is om in de komende vier jaar (onderzoeks)projecten te realiseren waarin - naast lerenden en opleiders - ook het werkveld, collega-hogescholen en universiteiten sterk zijn vertegenwoordigd. Op die manier wil ik de dialoog stimuleren over de vraag hoe beoordelingsmethoden het leren kunnen verrijken. Om scholen en collega-instituten te informeren over de activiteiten van het lectoraat en te ondersteunen in professionalisering, zal ik ervoor zorg dragen dat het lectoraat workshops en adviestrajecten op maat biedt. Ten slotte wil ik mij inzetten om de HAN verder te laten groeien als expertisecentrum in het doen van praktijkrelevant onderzoek naar en het ontwerp van leerrijke beoordelingsmethoden.

Bregje de Vries

Ontwerpen van innovatieve leerarrangementen

WAT WIL IK INTERN BEREIKEN

Mijn ambitie is dat over vier jaar binnen de Faculteit Educatie het doen van ontwerponderzoek verweven is in de curricula van alle opleidingen. Dat er bijscholing van zittende opleiders op dat punt is gerealiseerd en dat zij leiding hebben gegeven aan ontwerponderzoek naar leerarrangementen die zich kenmerken door vraagsturing, keuzevrijheid en innovatieve werkvormen. Bij innovatieve werkvormen in de faculteit heeft het lectoraat speciaal aandacht besteed aan narrativiteit en samenwerkend onderzoekend leren. Als concreet resultaat ligt de kennis die over ontwerpen van innovatieve leerarrangementen is ontwikkeld zichtbaar en bruikbaar opgeslagen in een web-based competentieboek bestaand uit een open source database, onderwijsscenario's en ontwerptools.

WAT WIL IK EXTERN BEREIKEN

Over vier jaar wil ik in het werkveld rondom de HAN bereikt hebben dat scholen en opleidingen zelfstandig en met ondersteuning van het expertisecentrum ontwerponderzoek uitvoeren waarmee zij hun onderwijsaanbod vraaggestuurd en innovatief maken: door te ontwerpen vanuit expliciete kennis, gezamenlijk en systematisch. In het lectoraat is flankerend onderzoek uitgevoerd naar sterk vernieuwende scholen in de vorm van (vergelijkende) case studies. Dit onderzoek levert theoretische inzichten die zijn gedeeld met een internationaal onderzoeksveld, en praktische inzichten die tot input hebben gediend bij de ontwikkeling van het web-based competentieboek.

Leren in veranderende organisaties

Gertjan Schuiling

WAT WIL IK EXTERN BEREIKEN

Mijn drijfveer is een levendige wisselwerking tussen theorie en ervaring. Zolang die plaatsvindt, leren mensen effectiever en met verfijnder inzicht te werk te gaan. Zij kunnen dan gerichter sturing geven aan hun werk, hun organisatie en hun loopbaan. Eén van de condities hiervoor is dat bedrijfsopleidingen beter aansluiten bij de taken en ervaringswereld van mensen. Medewerkers vervullen in toenemende mate een portfolio van rollen. Uit eigen initiatief - omdat zij over meer talenten beschikken dan zij in hun functie kwijt kunnen. En op initiatief van managers - die werk op het gebied van besturing en zorg voor mensen en middelen delegeren naar medewerkers. De bedrijfsopleidingen die mij voor ogen staan richten zich op de hele organisatie - mensen op alle niveaus leren hun vakkennis up-to-date te houden, samen te werken met andere disciplines en mee te denken over strategie, jaarplan en werkwijze. Ook hoop ik een bruggetje te slaan tussen onderwijs en bedrijfsleven. Ondernemers en managers moeten zich meer verdiepen in de ontwikkeling van hun medewerkers - hun huidige en hun toekomstige!

WAT WIL IK INTERN BEREIKEN

Ik wil de scope van het vak opleidingskunde verbreden, bij studenten, bij docenten en bij vakmensen in de praktijk. Het gaat niet alleen om 'hoe' mensen iets leren, maar ook om 'wat' mensen te leren hebben. De opleidingskundige - en de docent opleidingskunde - dient hiertoe inzicht te hebben in de dynamiek van de rollenportfolio's. Bovendien kan de opleidingskundige leersituaties ontwerpen die mensen helpen te schakelen tussen hun rollen. En die hen in staat stellen kritisch te reflecteren op de processen met het oog op continue verbetering en vernieuwing. Over deze onderwerpen publiceren studenten en docenten casestudies en artikelen die een nieuw gezicht geven aan de opleidingskunde.

**Innovatie van Leren
in Organisaties**

Jürg Thölke

Ruud Klarus

**Ontwikkelen van
competenties op
de werkplek**

WAT WIL IK INTERN BEREIKEN

Studenten die de vaardigheid hebben om op hun eigen denkbeelden te reflecteren en – indien nodig – te vernieuwen moeten dat leren van docenten en managers die deze ‘onderzoekende houding’ kunnen faciliteren en voorleven: medium is the message! In de directe omgeving van de HAN tracht ik met het lectoraat een bijdrage te leveren aan het curriculum en productepakket van de faculteit én aan het ondersteunen van het leer- vermogen van de professionals zelf.

WAT WIL IK EXTERN BEREIKEN

Ik ben geïnteresseerd in innovatieve, duurzame concepten die het collectieve leer- vermogen van mensen in het onderwijs en daarbuiten versterken. Het doel is om beter, met meer plezier en bezieling samen te werken. Kennisintensieve organisaties worden gebouwd op het fundament van wijsheidsintensieve professionals. Vanuit het lectoraat ontwikkel en onderzoek ik maatwerk concepten, waarin strategische vraagstukken van een organisatie worden verbonden met de vaardigheid tot samenwerken en de persoonlijke groei van mensen. Aan partners die met ons willen leren bied ik de gelegenheid om samen te (onder)zoeken en dus te leren. In dit licht betekent onderzoek het doorlopen van een cirkel: vaststellen van de leerwens, ontwikkelen, toepassen, reflecteren en verbeteren. Concreet denk ik aan het experimenteren met nieuwe vormen van professionalisering, incompany leren en het inzichtelijk maken en versterken van resultaten van bestaande leerinitiatieven. De werkwijze van het lectoraat is gebaseerd op het systemische gedachtegoed. Systemisch betekent vooral dat er met waardering wordt gekeken naar relaties en hun onderlinge samenhang. Systemische interventies trachten patronen die samenwerken in de weg staan zichtbaar en bespreekbaar te maken. Verbinding en ontwikkeling staan centraal!

WAT WIL IK INTERN BEREIKEN

Leren, werken en onderzoeken samen met professionals. Dit is kortweg de karakteristiek van mijn lectoraat. De komende jaren zullen we ons intern vooral richten op ondersteuning van het werkplek- leren binnen opleidings- scholen en in bedrijven en instellingen, door medewerkers van de faculteit. Dit gebeurt vanuit het besef dat er steeds meer sprake zal moeten zijn van ‘relatief zelfstandige’ opleidingsarrangementen, die afgestemd zijn met het opleidingsarrangement van de faculteit. De ondersteuning krijgt vorm in begeleiding, advisering, ontwikkeling en onderzoek.

Dit impliceert dat het lectoraat ook zal moeten ondersteunen bij interne deskundigheidsontwikkeling. Ondersteuning bij de ontwikkeling van opleidingsarrangementen gericht op de major. Door medewerkers te ondersteunen die minoren verzorgen rond onderzoek en opleiden voor een beroep. En bij de ontwikkeling van masteropleidingen. Ten slotte door medewerkers te ondersteunen die onderzoek doen in de onderwijspraktijk. Dat betreft ook promoties: vanuit het lectoraat begeleid ik op dit moment twee interne promoties.

WAT WIL IK EXTERN BEREIKEN

Samen met andere lectoren zet ik een onderzoeksteam op dat in staat is ook extern onderzoek te begeleiden of zelf uit te voeren rond het thema ‘werkplekopleiden’ - al dan niet in de opleidings- school of het opleidingsbedrijf. Externe opdrachtgevers kunnen zowel scholen, overheden of commerciële organisaties zijn. Het zullen ook opdrachten zijn in het kader van landelijke of Europese innovatiefondsen. Hoe dan ook zal het ontwikkelings- en onderzoekswerk van het lectoraat steeds in het licht staan van de vraag: ‘Wordt het leren van leerlingen, studenten en werknemers hier nu beter van?’

Leren met ict

Marijke Kral

WAT WIL IK INTERN BEREIKEN

Met het lectoraat wil ik bijdragen aan de versterkte aandacht voor leren met ict in het curriculum van de opleidingen, zodanig dat de opleidingen leraren afleveren die ict zinvol en passend bij de actuele ontwikkelingen en de huidige leerlingpopulatie in hun onderwijs kunnen integreren. Leraren die openstaan voor nieuwe ontwikkelingen en een rol als change-agent in het team kunnen vervullen. Die durven te experimenteren met ict-toepassingen en dat op een onderzoeksmatige manier doen, dat wil zeggen de effecten ervan op het leren van de leerlingen systematisch in kaart brengen. Dat betekent dat de aankomend leraren in hun opleiding uitgedaagd moeten worden samen met opleiders en werkveld te experimenteren met ict en hun eigen praktijk daarbij te onderzoeken. De kennisontwikkeling en -uitwisseling die hierdoor ontstaat, draagt bij aan de professionalisering en visieontwikkeling in de opleiding en het werkveld. Ook ontstaat zicht op de randvoorwaarden die in de faculteit dienen te worden gerealiseerd.

WAT WIL IK EXTERN BEREIKEN

Via onderzoeks- en ontwikkelprojecten wil het lectoraat een bijdrage leveren aan onderwijsontwikkeling met ict in het werkveld. Het leren van de leerlingen staat daarbij centraal, maar in het verlengde daarvan gaat het ook om visieontwikkeling op het niveau van teams en management, professionalisering van leraren en management en de organisatorische en veranderkundige aspecten. Het lectoraat speelt een actieve rol in nationale (en internationale) kennisontwikkeling en -uitwisseling op het gebied van leren met ict, in samenwerking met andere partners (zoals ict-lectoraten, universiteiten, onderzoeksinstituten) en organisaties zoals Kennisnet/Ict op School.

**Governance en
innovatiedynamiek in
het onderwijs**

Frans de Vijlder

WAT WIL IK INTERN BEREIKEN

Binnen faculteit en hogeschool onderkent men het belang van kennis en vaardigheden op het gebied van goed bestuur. Dit vindt men belangrijk voor het dagelijks functioneren van professionals en men weet dit in curricula, ontwikkelings- en onderzoeksactiviteiten te vertalen en in te vlechten. Medewerkers hebben het besef dat de samenleving steeds dieper binnendringt in het primaire proces en dat hoogwaardige bestuurlijke en organisatorische kwaliteiten binnen de onderwijsorganisaties onontbeerlijk zijn geworden om binnen de nieuwe maatschappelijke omstandigheden goed te kunnen functioneren. Bovendien is men zich beter bewust van de competenties en routines die in onderwijsinstellingen aanwezig moeten zijn, willen deze systematisch en resultaatgericht kunnen innoveren. Dit vereist een nieuw type professionaliteit binnen het onderwijs en daar ligt een grote uitdaging voor de lerarenopleidingen. Ook de innovatiecompetenties binnen de HAN zelf zijn beter ontwikkeld. Binnen de HAN is de aandacht voor systematisch en resultaatgericht innoveren toegenomen en de daarmee verbonden 'institutional research' heeft een meer zichtbare plek gekregen.

WAT WIL IK EXTERN BEREIKEN

De HAN wordt in de buitenwereld ervaren als een serieuze partner voor onderwijs, onderzoek en advies op de thema's die centraal staan in het lectoraat. Dat betekent op de werkgebieden een actieve rol in de ondersteuning van scholenorganisaties, gemeenten, de provincie en andere belangenhouders in de regio en waar mogelijk in de Euregio. In het landelijke gesprek leveren we invloedrijke bijdragen over beleid, bestuur en de innovatie van het onderwijs in het bijzonder en de publieke sector meer algemeen. Er bestaan nauwe relaties met de landelijke organisaties die er in dit nationale beleidsnetwerk toe doen. Daarnaast zijn er productieve relaties gelegd met onderzoeksgroepen en lectoraten aan andere hogeronderwijsinstellingen die aan verwante thema's werken.

Arjan Dieleman

Pedagogische kwaliteit van de leraar

WAT WIL IK INTERN BEREIKEN

De pedagogie is van altijd en overal maar elk tijdvak verlangt een eigen analyse en invulling van de opvoedkundige verhoudingen. Dat is nu niet anders. De andere leefwerelden van jongeren vragen van leerkrachten een nieuw oog en oor voor hun talenten, aspiraties en belangstellingen: een open houding, kennis en inzichten. Want de grote uitdaging waar de huidige school voor staat, is hoe deze school temidden van een overvloed aan consumptie en media haar belang en betekenis voor jongeren kan behouden en versterken, en wat pedagogisch handelen daaraan kan bijdragen.

Door docenten actief te betrekken bij kennisontwikkeling en onderzoek wil ik op deze vragen proberen passende antwoorden te vinden. Daarom is mijn streven de volgende thema's op een aansprekende en uitdagende manier een plek te geven in de majors en minors:

- De perspectieven van leerlingen op leren, onderwijs en school
- De motivatie en de betrokkenheid van leerlingen bij school
- De begeleiding van de identiteitsontwikkeling in de school
- De kennisopvatting, kennishouding en de kennisontwikkeling van leerlingen en docenten
- De verwerving van pedagogische competenties

WAT WIL IK EXTERN BEREIKEN

Op deze thema's hoop ik eveneens mijn steentje bij te dragen aan de verdere professionalisering van het leraarschap in het scholenveld van de HAN. De belangrijkste vraag is hier hoe een onderzoekende houding en eigen onderzoek leraren kunnen helpen samen met jongeren de leer- en leefomgeving van de school te verbeteren. Het lectoraat is daarmee op zoek naar een eigentijdse pedagogie in de school.

Dominique Sluijsmans

E dominique.sluijsmans@han.nl
T (024) 353 00 22

Bregje de Vries

E bregje.devries@han.nl
T (024) 353 00 17

Gertjan Schuiling

E gj.schuiling@han.nl
T (024) 353 00 07

Jürg Thölke

E j.thoelke@han.nl
T (024) 353 00 06

Ruud Klarus

E ruud.klarus@han.nl
T (024) 353 00 14

Marijke Kral

E marijke.kral@han.nl
T (024) 353 00 15

Frans de Vijlder

E frans.devijlder@han.nl
T (024) 353 02 40

Arjan Dieleman

E a.dieleman@han.nl
T (024) 353 01 05

HAN www.han.nl